

แนวทางการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร Development Guidelines for Strengthening the Desirable Characteristics of Armed Forces Academies Preparatory School Students

รังพิรัชต์ แย้มเกษร¹, จุลดิศ คัญทัพ²

Rangpiracht Yamkaesorn¹, Juladis Khanthap²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร และ 2) เสนอแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร โดยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เก็บข้อมูลแบบสอบถามในกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม ได้แก่ ครู-อาจารย์ บุคลากรฝ่ายปกครอง และนักเรียนหัวหน้าตอน (หัวหน้าชั้นเรียน) ของโรงเรียนเตรียมทหาร รวมจำนวนทั้งสิ้น 186 คน และสัมภาษณ์เชิงลึกตัวแทน (ผู้บริหาร/ผู้นำ) กลุ่มดังกล่าว จำนวน 3 คน ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารโดยรวมทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านทัศนคติ รองลงมาคือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านวินัยทหารและความเป็นผู้นำ ด้านความรู้ทางทหาร ด้านวิชาการ และด้านสมรรถภาพร่างกายตามลำดับ แนวทางการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร ในภาพรวมพบว่า มี 5 แนวทาง ได้แก่ 1) ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยกำหนดวิธีการติดตามประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่เป็นไปได้จริง 2) เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามลำดับความเร่งด่วนโดยเรียงจากด้านที่มีปัญหามากที่สุดก่อน 3) ออกแบบกิจกรรมการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง 4) ส่งเสริมการใช้งานดิจิทัลอย่างเหมาะสม สร้างสรรค์และปลอดภัย และ 5) ใช้เครื่องมือดิจิทัลช่วยในการประเมินผลการจัดกิจกรรมพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ส่วนแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารเป็นรายด้าน พบว่า มี 23 แนวทางย่อย ซึ่งโรงเรียนเตรียมทหารสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงในอนาคตต่อไป

คำสำคัญ: คุณลักษณะอันพึงประสงค์, นักเรียนเตรียมทหาร

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

² อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยครูสุริยเทพ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

¹ Graduate Student Master of Education Program in Education Administration Suryadhep Teachers College, Rangsit University

² Thesis Advisor, Suryadhep Teachers College, Rangsit University

Abstract

The objectives of this study are 1) to study the current desirable characteristics of the students of Armed Forces Academies Preparatory School and 2) to propose guidelines for the development of the desirable characteristics of the students of Armed Forces Academies Preparatory School, employing the combined research designed, both qualitative and quantitative approaches. The data collections were conducted through questionnaires distributed to 186 respondents including instructors, administrative staff, and class presidents working at Armed Forces Preparatory School. In-depth interview was done with three representatives selected from executives or leaders. The study revealed the existed high level of desirable characteristics of the Armed Forces Academies Preparatory School students. The highest average values are attitudes followed by morality and ethics, military disciplines and leadership, military and academic knowledge, and physical fitness, respectively. The study found that there are 5 guidelines for implementing the development and strengthening of the desirable characteristics of Armed Forces Academies Preparatory School students as follows: 1) emphasizing and strengthening the desirable characteristics by specifying practical evaluation and follow-up mechanism, 2) promoting the prioritization of the most pressing and problematic desirable characteristics, 3) designing the activities to strengthen desirable characteristics in collaboration with all related and responsible agencies, 4) promoting appropriate, safe and productive use of the digital platform, and 5) utilizing digital platform to evaluate and organize activities to strengthen the desirable characteristics. As to each aspect of the development guidelines for strengthening the desirable characteristics of Armed Forces Academies Preparatory School students, the study found additional 23 sub-guidelines which the Armed Forces Academies Preparatory School can apply to further development and strengthening of desirable characteristics of its student to be in compliance with the modern context and the ever-changing tide in the future.

Keywords: Desirable Characteristics, Armed Forces Academies Preparatory School Students

บทนำ

โลกในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมากมายและรวดเร็วในหลายมิติ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่ขับเคลื่อนสังคมโดยมีเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology) เป็นฐาน (อารีย์ นัยพินิจ, ภัทรพงษ์

เกริกสกุล และธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร, 2557) กระแสดังกล่าวได้นำพาให้สังคมต่างๆ ทั่วโลกเชื่อมโยงเข้าหากัน ทั้งด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมและวัฒนธรรม เกิดการหลอมรวมเป็นหนึ่งเดียวกันทั้งโลก กลายเป็นโลกยุคใหม่ที่ประเทศต่างๆ พึ่งพาอาศัยกัน พัฒนาไปในทิศทางเดียวกัน และมีความเชื่อมโยงระหว่างกันมากขึ้น ที่สำคัญสังคมของโลกยุคใหม่ ทำให้การเปลี่ยนแปลงในมิติ

ต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่อวงกว้าง ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้เกิดสภาวะดังกล่าวคือ อิทธิพลของอินเทอร์เน็ต (Internet) ซึ่งเป็นเสมือนเทคโนโลยีแห่งศตวรรษ (วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง, 2561) ที่เชื่อมโยงโลกทั้งใบเข้าไว้ด้วยกัน ผู้คนในสังคมสมัยใหม่สามารถติดต่อสื่อสารถึงกันได้ทั่วโลกอย่างรวดเร็วโดยไร้ขีดจำกัด ด้านพรมแดน ข้อมูลข่าวสารหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ ซีกโลกหนึ่งจึงสามารถส่งผลกระทบต่ออีกซีกโลกหนึ่งได้อย่างง่ายดายภายในเวลาอันรวดเร็ว ซึ่งแน่นอนว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นย่อมมีทั้งด้านบวกและด้านลบ ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบในระดับโลกหรือในระดับปัจเจกบุคคลก็ตาม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ไม่เพียงส่งผลกระทบต่อสังคมโลกเท่านั้น แต่ยังส่งผลกระทบต่อปัจเจกบุคคล ทำให้ปัจเจกมีการเชื่อมโยงกับโลกมากขึ้น นำมาซึ่งความคิดที่คนคิด พฤติกรรม และอัตลักษณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป (พรธณพิลาส กุลติลก, 2560) ในการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านการศึกษาที่มีความก้าวหน้าของเทคโนโลยีเป็นตัวแปรสำคัญเช่นนี้ สิ่งที่จะเป็นพื้นฐานประการสำคัญคือ การเตรียมความพร้อมของผู้เรียนในการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวให้บรรลุเป้าหมายของการเรียนรู้ ทั้งนี้ การมีความรู้ความสามารถในการเข้าถึงเทคโนโลยีเพียงอย่างเดียวย่อมไม่เพียงพอ เนื่องจากสื่ออินเทอร์เน็ตเป็นเหมือน “ดาบสองคม” ที่แฝงอยู่ในระบบการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2562)

ผู้เรียนในยุคสมัยใหม่ จึงต้องมีคุณสมบัติที่จำเป็น หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่นอกเหนือไปจากความรู้ความสามารถตามวัตถุประสงค์ของสถาบันการศึกษาแล้วยังมีความจำเป็น ต้องมีความตระหนักถึงความเสี่ยง ต่อภัยเงียบบนโลกออนไลน์ควบคู่ไปด้วย เพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างชาญฉลาด มีความรับผิดชอบ และห่างไกลจากภัยออนไลน์ได้ทั้งในการศึกษาและการใช้ชีวิตประจำวัน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ทันต่อยุคสมัย นับว่ามีความสำคัญต่อการพัฒนาระบบการศึกษาไทยให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทของการพัฒนาประเทศในปัจจุบัน เป็นที่ทราบกันดีว่า การพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สถานศึกษากำหนดไว้ในหลักสูตรเป็นภารกิจอันสำคัญยิ่งของสถานศึกษาทุกแห่ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2553) ระบุไว้ชัดเจนว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดจะต้องได้รับการปลูกฝังและพัฒนาผ่านการจัดการเรียนการสอนและการปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในลักษณะต่าง ๆ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผ่านเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ปัจจุบัน สถานศึกษาต่าง ๆ ได้มีการปรับเปลี่ยนการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีด้านการศึกษา และมีความพยายามในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยส่วนใหญ่จัดให้มีการเรียนการสอนและการประเมินผลเป็นลักษณะรายวิชาบนพื้นฐานของโลกแห่งความเป็นจริง โดยละเอียดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ควรปรากฏในโลกออนไลน์หรือ “โลกเสมือน” ไปอย่างน่าเสียดาย

วิธีการเรียนรู้ในศตวรรษใหม่บ่งชี้ถึงความต้องการในการพัฒนาระบบการศึกษาที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาคุณลักษณะและทักษะของผู้เรียนให้สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไป สำหรับโรงเรียนเตรียมทหาร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ เป็นสถาบันการศึกษาที่มีจุดมุ่งหมายในการผลิตและหล่อหลอมเด็กชายวัยรุ่นที่ได้รับการคัดเลือกเข้ามาเป็นนักเรียนเตรียมทหาร ให้เปลี่ยนสภาพจากชีวิตนักเรียนพลเรือน มาเป็นผู้ที่มีบุคลิกและจิตวิญญาณความเป็นทหาร รวมทั้งมีความรู้ทางวิชาการ ซึ่งการผลิตนักเรียนเตรียมทหารให้มีคุณภาพ

และมีมาตรฐานถือเป็นภารกิจหลักที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง (โรงเรียนเตรียมทหาร, 2543) ปัจจุบันหลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหารมีการปรับปรุงให้เป็นไปตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2551 ซึ่งในปีการศึกษา 2563 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารไว้ 6 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 2) ด้านวินัยทหารและความเป็นผู้นำ 3) ด้านทัศนคติ 4) ด้านสมรรถภาพร่างกาย 5) ด้านความรู้ทางทหาร และ 6) ด้านวิชาการ โดยการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารทั้ง 6 ด้าน ให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอในการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเพื่อค้นหาแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ที่เป็นประโยชน์สำหรับการปรับปรุงการดำเนินงานในการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้องกับบริบทการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน ซึ่งจะสนับสนุนการเตรียมนักเรียนเตรียมทหารให้มีความพร้อมที่จะก้าวไปสู่การศึกษาในโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรืออากาศ นวมินทราชตรียาธิราช และโรงเรียนนายร้อยตำรวจในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร
2. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร

คำถามวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารเป็นอย่างไร
2. การพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารควรมีแนวทางอย่างไร

ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร” ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ประกอบด้วย

- 1) วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research Method) ใช้เพื่อศึกษาถึงสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร
- 2) วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research Method) ใช้เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 186 คน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ ครู-อาจารย์ บุคลากรฝ่ายปกครอง และนักเรียนหัวหน้าชั้น ดังนี้

- 1) กลุ่มครู-อาจารย์ ที่ปฏิบัติงานในส่วนของ การศึกษา 4 กอง ได้แก่ กองการศึกษา กองวิชาทหาร กองพลศึกษา และกองสถิติ รวมจำนวนทั้งสิ้น 142 คน
- 2) กลุ่มบุคลากรฝ่ายปกครอง ที่ปฏิบัติงานในกรมนักเรียน ประกอบด้วย นายทหารปกครอง นายตำรวจปกครอง และครูฝึก รวมจำนวนทั้งสิ้น 20 คน

3) กลุ่มนักเรียนหัวหน้าชั้น ซึ่งเป็นนักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 2 ที่ได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้าชั้นเรียนทั้ง 24 ชั้นเรียน จำนวน 24 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาเชิงปริมาณเพื่อศึกษาถึงสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Census เพื่อศึกษาในประชากรทั้งหมดของทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลวิจัยในห้วงเวลาที่ดำเนินการเก็บข้อมูลวิจัย (ระหว่างเดือนสิงหาคม-กันยายน 2563) จำนวนทั้งสิ้น 186 คน

สำหรับการศึกษาเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อเลือกตัวอย่างที่เป็นผู้แทนจากกลุ่มต่างๆ กลุ่มละ 1 คนที่สามารถให้ข้อมูลได้ตรงกับความมุ่งหมายของการวิจัย ทำให้ได้ตัวอย่างสำหรับการศึกษาเชิงคุณภาพรวม 3 คน ได้แก่

- 1) ผู้บริหารของกลุ่มครู-อาจารย์ (ระดับรองผู้อำนวยการกอง)
- 2) ผู้บริหารของกลุ่มบุคลากรฝ่ายปกครอง (ระดับผู้บังคับการกรมนักเรียน)
- 3) ผู้นำของนักเรียนหัวหน้าชั้น (ระดับหัวหน้านักเรียนเตรียมทหาร)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือในการวิจัยเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารและแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอัน

พึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร แบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 58 ข้อ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (6 ข้อ) เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับ อายุ เพศ หน้าที่/ความรับผิดชอบหลัก ระดับการศึกษา ระดับชั้นยศ และระยะเวลาปฏิบัติงานที่โรงเรียนเตรียมทหาร โดยลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบ Check list คือ การเลือกตอบจากตัวเลือกที่จัดให้ (ยกเว้นอายุให้ใส่จำนวนปี)

ตอนที่ 2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร (45 ข้อ) เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านวินัยทหารและความเป็นผู้นำ 3) ด้านทัศนคติ 4) ด้านสมรรถภาพร่างกาย 5) ด้านความรู้ทางทหาร และ 6) ด้านวิชาการ โดยมีลักษณะข้อคำถามเป็นแบบประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ เลือกตอบจากค่าที่กำหนดให้ระหว่าง 1-5 ตามความหมายไว้ดังนี้

5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับมาก

3 หมายถึง ระดับปานกลาง

2 หมายถึง ระดับน้อย

1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีต่อการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร (7 ข้อ) ลักษณะข้อคำถามเป็นคำถามปลายเปิด (Open-ended question) สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถามเขียนตอบแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารในภาพรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยขั้นตอนต่าง ๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ขั้นตอนที่ 1 ติดต่อบริษัทขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยจากโรงเรียนเตรียมทหาร

- ขั้นตอนที่ 2 แจกแบบสอบถาม จำนวน 186 ฉบับ ให้กับกลุ่มประชากรทั้ง 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มครู-อาจารย์ จำนวน 142 ฉบับ กลุ่มบุคลากรฝ่ายปกครอง จำนวน 20 ฉบับ และกลุ่มนักเรียนหัวหน้าชั้น จำนวน 24 ฉบับ ตามจำนวนเป้าหมายที่กำหนด พร้อมกับชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของการทำวิจัย ตลอดจนวิธีการและขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ผู้ตอบแบบสอบถามทราบเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน

- ขั้นตอนที่ 3 รับแบบสอบถามที่ตอบกลับมาจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มครู-อาจารย์ จำนวน 142 ฉบับ กลุ่มบุคลากรฝ่ายปกครอง จำนวน 20 ฉบับ และกลุ่มนักเรียนหัวหน้าชั้น จำนวน 24 ฉบับ รวมจำนวนทั้งสิ้น 186 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 โดยได้ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับก่อนนำไปวิเคราะห์

- ขั้นตอนที่ 4 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลและข้อคิดเห็นจากแบบสอบถามมาเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ จำนวน 3 คน โดยใช้เวลาในการสัมภาษณ์ประมาณ 30-45 นาทีต่อคน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามที่ผ่านกระบวนการ Cleaning เพื่อตรวจสอบความครบถ้วนถูกต้องของข้อมูลเรียบร้อยแล้วนำมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ตัวแปรที่ศึกษา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ข้อมูลเชิงปริมาณเป็นสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่

1) ความถี่ (Frequency) และ ร้อยละ (Percentage) ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

2) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ในการวิเคราะห์ระดับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร” เป็นการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งมีข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการศึกษาเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามในกลุ่มประชากรจำนวน 186 คน และการศึกษาเชิงคุณภาพโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ในกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 3 คน มีผลการวิเคราะห์ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปด้านเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 186 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีจำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 62.9 ส่วนเพศหญิงมีจำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 37.1

ด้านอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 186 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุระหว่าง

18-59 ปี โดยกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 21-30 ปี มีจำนวนมากที่สุด 69 คน คิดเป็นร้อยละ 36.9 รองลงมาคือ กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 34.9 และกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 41-59 ปี มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 15.1 ส่วนกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 18-20 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มนักเรียนหัวหน้าชั้น มีจำนวนน้อยที่สุด 24 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9

ด้านประเภทบุคลากรของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 186 คน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครู-อาจารย์ มีจำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 76.3 รองลงมาคือ นักเรียนหัวหน้าต่อน มีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 ส่วนบุคลากรฝ่ายปกครอง (นายทหาร-นายตำรวจ ปกครองและครูฝึก) มีจำนวนน้อยที่สุด 20 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8

โดยสรุป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม

ทั้งหมดจำนวน 186 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 21-40 ปี และเป็นกลุ่มครู-อาจารย์มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร

สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านวินัยทหาร และความเป็นผู้นำ ด้านทัศนคติ ด้านสมรรถภาพร่างกาย ด้านความรู้ทางทหาร และด้านวิชาการ ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารโดยรวมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์รายด้าน รวมทั้งแปลผลจากค่าเฉลี่ยเป็นระดับความคิดเห็นตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และเรียงอันดับจากค่าเฉลี่ยสูงที่สุดไปค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารโดยรวมและรายด้าน (N=186)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์	μ	σ	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	4.41	0.32	มาก	2
2. ด้านวินัยทหารและความเป็นผู้นำ	4.34	0.43	มาก	3
3. ด้านทัศนคติ	4.47	0.31	มาก	1
4. ด้านสมรรถภาพร่างกาย	4.22	0.58	มาก	6
5. ด้านความรู้ทางทหาร	4.31	0.43	มาก	4
6. ด้านวิชาการ	4.26	0.50	มาก	5
รวม	4.34	0.33	มาก	

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ 4 ผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 186 คน พบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu=4.34$, $\sigma=0.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร จำนวน 6 ด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงเป็นอันดับ 1 คือ ด้านทัศนคติ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.47$, $\sigma=0.31$) อันดับ 2 คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.41$, $\sigma=0.32$) อันดับ 3 คือ ด้านวินัยทหารและความเป็นผู้นำ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.34$, $\sigma=0.43$) อันดับ 4 คือ ด้านความรู้ทางทหาร อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.31$, $\sigma=0.43$) อันดับ 5 คือ ด้านวิชาการ อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.26$, $\sigma=0.50$) และอันดับสุดท้าย อันดับที่ 6 คือ ด้านสมรรถภาพร่างกาย อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.22$, $\sigma=0.58$)

โดยสรุป ตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าสภาพปัจจุบันของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ด้านสมรรถภาพร่างกาย ด้านวิชาการ และด้านความรู้ทางทหาร

ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร

การวิเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแหล่งข้อมูล 2 แหล่ง ได้แก่

1) ข้อมูลจากแบบสอบถามข้อที่เป็นคำถามปลายเปิดสำหรับการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารโดยรวมและรายด้าน ซึ่งมีผู้ตอบข้อคำถามดังกล่าวจำนวนทั้งหมด 14 คน

2) ข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ซึ่งมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็น

ผู้แทนจากกลุ่มผู้ตอบแบบสอบถาม 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มครู-อาจารย์ จำนวน 1 คน กลุ่มบุคลากรฝ่ายปกครอง จำนวน 1 คน และกลุ่มนักเรียนหัวหน้าชั้น จำนวน 1 คน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพทั้ง 2 แหล่งโดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สามารถนำเสนอเป็นแนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารในภาพรวม และรายด้าน ดังนี้

แนวทางการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารในภาพรวม

1) ให้ความสำคัญในการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารทั้งในโลกความเป็นจริงและโลกออนไลน์ เนื่องจากปัจจุบันโรงเรียนเตรียมทหารมีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนและการติดต่อสื่อสารกับนักเรียนเตรียมทหารมากขึ้น รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ทดแทนการเรียนในชั้นเรียน นอกจากนี้ยังได้ทดลองอนุญาตให้นักเรียนเตรียมทหารชั้นปีที่ 2 ใช้โทรศัพท์มือถือได้ในบางช่วงเวลา แต่ยังไม่ห้ามพกพาไปที่ตึกเรียน ทำให้พบว่า การใช้โทรศัพท์มือถือของนักเรียนเตรียมทหารในช่วงเวลาที่กำหนดก่อให้เกิดประโยชน์มากกว่าเป็นโทษ จึงมีแนวโน้มที่จะส่งเสริมการใช้โทรศัพท์มือถือเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและการติดต่อสื่อสารมากขึ้น อย่างไรก็ตาม จะต้องหาวิธีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในโลกออนไลน์ของนักเรียนเตรียมทหารที่ชัดเจนและเป็นไปได้อย่างแท้จริง เนื่องจากในโลกออนไลน์มักจะไม่มีการระบุตัวตนที่แท้จริงทำให้การติดตามประเมินผลเป็นไปได้ค่อนข้างยาก

2) ให้ความสำคัญเร่งด่วนในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารด้านที่มีปัญหามากเป็นลำดับแรกๆ ได้แก่ ด้าน

สมรรถภาพร่างกายซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด รองลงมา คือ ด้านวิชาการ ด้านความรู้ทางทหาร ด้านวินัย ทหารและความเป็นผู้นำ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านทัศนคติ ตามลำดับ

3) ออกแบบกิจกรรมการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร ร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานด้านการศึกษาและหน่วยงานด้านการปกครองบังคับบัญชา เพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งดำเนินการให้สอดคล้อง บูรณาการไปกับกิจกรรมการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ทั้ง 6 ด้านที่ดำเนินการอยู่แล้ว

4) เสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารควบคู่ไปกับการส่งเสริมการใช้งานดิจิทัลอย่างเหมาะสม สร้างสรรค์ และปลอดภัย มีการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิด แม้ว่าทางโรงเรียนจะห้ามใช้โทรศัพท์มือถือหรือเครื่องมือดิจิทัลในช่วงเวลาที่อยู่ในโรงเรียน แต่ในชีวิตจริงเมื่อนักเรียนเตรียมทหารอยู่นอกโรงเรียนหรือกลับภูมิลำเนา ก็จะต้องมีการใช้งานดิจิทัลซึ่งถือเป็นเรื่องปกติในยุคปัจจุบัน ในขณะที่นักเรียนอาจยังมีวุฒิภาวะที่ไม่เพียงพอหรือขาดความระมัดระวังในการเลือกเสพสื่อต่างๆ ทำให้มีความเสี่ยงในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและอาจก่อให้เกิดผลเสียหายตามมาได้ ที่สำคัญ พฤติกรรมและการแสดงออกบนโลกออนไลน์จะเป็นตัวตนที่แท้จริง

มากกว่าในโลกความเป็นจริง เนื่องจากโลกเสมือนมีความเป็นอิสระมากกว่า ทำให้นักเรียนอาจแสดงนิสัยที่แท้จริงออกมาได้ง่ายกว่า ถ้าไม่มีการอบรมปลูกฝังในเรื่องการใช้งานออนไลน์อย่างเหมาะสม และขาดการกำกับดูแลอย่างใกล้ชิดก็อาจจะเกิดผลเสียตามมาได้

5) ใช้เครื่องมือดิจิทัลช่วยในการประเมินผล การจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร เช่น การใช้ Google Form ในการสร้างแบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนเตรียมทหารต่อการจัดกิจกรรมต่างๆ ของกรมนักเรียน ทำให้มีข้อมูลที่เป็นประโยชน์ สำหรับการวางแผนปรับปรุงวิธีการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป นอกจากนี้ ยังเป็นการใช้เครื่องมือดิจิทัลเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์อีกด้วย

แนวทางการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารรายด้าน

แนวทางการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารเป็นรายด้านทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านวินัยทหารและความเป็นผู้นำ ด้านทัศนคติ ด้านสมรรถภาพร่างกาย ด้านความรู้ทางทหาร และด้านวิชาการ ผู้วิจัยสรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหา ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แนวทางการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารรายด้าน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร	แนวทางการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร
1. ด้านคุณธรรมจริยธรรม	1.1 ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างความรับผิดชอบทั้งในโลกความเป็นจริงและโลกออนไลน์ 1.2 เสริมสร้างวินัยในการใช้งานดิจิทัลภายใต้ระเบียบที่โรงเรียนกำหนด 1.3 ประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้านคุณธรรมจริยธรรมในโลกออนไลน์ ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ตารางที่ 2 แนวทางการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร รายด้าน (ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนเตรียมทหาร	แนวทางการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนเตรียมทหาร
2. ด้านวินัยทหารและความเป็นผู้นำ	<p>2.1 ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างความเป็นผู้นำทางทหารทั้งในโลกออนไลน์และโลกความเป็นจริง</p> <p>2.2 เสริมสร้างวินัยทหารด้านการเคารพในระบบเกียรติศักดิ์ในการใช้งานดิจิทัล</p> <p>2.3 ใช้เกมออนไลน์บางเกมเป็นเครื่องมือในการฝึกความเป็นผู้นำ การวางแผน การตัดสินใจ</p>
3. ด้านทัศนคติ	<p>3.1 ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างความรักในอาชีพทหาร-ตำรวจ และทัศนคติเชิงบวกต่อวิชาชีพทั้งในโลกออนไลน์และโลกความเป็นจริง</p> <p>3.2 เสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อการปฏิบัติตามสิทธิและหน้าที่พลเมืองดีของชาติในการใช้งานดิจิทัล</p> <p>3.3 ใช้ข่าวด้านลบที่กองทัพถูกโจมตีหรือถูกตั้งข้อสงสัยในโลกโซเชียลมาเป็นประเด็นในการอบรมปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อกองทัพโดยให้ข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง</p> <p>3.4 สร้างความตระหนักและย้ำเตือนให้เสพสื่อออนไลน์อย่างระมัดระวัง หลีกเลี่ยงการแสดงทัศนคติในเรื่องต่างๆ ผ่านช่องทางออนไลน์เนื่องจากอาจถูกนำไปใช้ในทางที่ไม่ดี</p> <p>3.5 ค้นหาวิธีการติดตามประเมินพฤติกรรมการแสดงทัศนคติในโลกออนไลน์ของนักเรียนเตรียมทหาร</p>
4. ด้านสมรรถภาพร่างกาย	<p>4.1 ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างการมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีเมื่อใช้งานดิจิทัล</p> <p>4.2 ส่งเสริมการใช้งานดิจิทัลในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ด้านสุขภาพได้อย่างเหมาะสม</p> <p>4.3 สร้างความตระหนักและย้ำเตือนถึงความเสี่ยงและอันตรายของข้อมูลสุขภาพในโลกออนไลน์ ใช้ข้อมูลและแบ่งปันข้อมูลสุขภาพด้วยความระมัดระวังและมีวิจารณญาณ</p> <p>4.4 จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับภัยอันตรายรูปแบบใหม่จากอินเทอร์เน็ตเพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ข้อมูลสุขภาพบนอินเทอร์เน็ตได้อย่างเท่าทัน ไม่ตกเป็นเหยื่อของสื่อโซเชียล</p>

ตารางที่ 2 แนวทางการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร รายด้าน (ต่อ)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนเตรียมทหาร	แนวทางการพัฒนาเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนเตรียมทหาร
5. ด้านความรู้ทางทหาร	<p>5.1 ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างการใช้งานดิจิทัลเพื่อศึกษาค้นคว้าหาความรู้วิชาทหารตำรวจสำหรับการเตรียมตัวก่อนเข้าเรียนและเพิ่มพูนความรู้อย่างต่อเนื่อง</p> <p>5.2 สร้างความตระหนักและย้าเตือนถึงความเสี่ยงและอันตรายของข้อมูลความรู้ทางทหารในโลกออนไลน์ ใช้และแบ่งปันข้อมูลทางทหารด้วยความระมัดระวังและมีวิจารณญาณ</p> <p>5.3 ใช้สื่อโซเชียลโดยสร้างกลุ่มปิดในสื่อสาร มีรหัสเข้ากลุ่ม และแบ่งปันข้อมูลความรู้วิชาทหารตำรวจอย่างระมัดระวัง</p> <p>5.4 จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการป้องกันและรักษาความปลอดภัยของข้อมูลทางทหาร</p> <p>5.5 ใช้เกมออนไลน์หรือภาพยนตร์ออนไลน์เกี่ยวกับสงครามและการทหารเป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนวิชาทหาร</p>
6. ด้านวิชาการ	<p>ให้ความสำคัญในการเสริมสร้างการใช้งานดิจิทัลเพื่อศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้านวิชาการสำหรับการเตรียมตัวก่อนเข้าเรียนและเพิ่มพูนความรู้อย่างต่อเนื่อง</p> <p>6.2 ส่งเสริมทักษะการใช้งานดิจิทัลโดยมุ่งประเด็นด้านการสืบค้น ข้อมูล วิชาการ การเรียนรู้เพิ่มเติม การเข้าถึงคลังความรู้ที่สามารถศึกษาทบทวนได้ตลอดเวลา การทำงานมอบหมาย และการส่งงาน การมีส่วนร่วมในกิจกรรม การเรียนทางไกล การติดต่อสื่อสารกับครู-อาจารย์ทางออนไลน์ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต</p> <p>6.3 ครู-อาจารย์มีหน้าที่คอยตักเตือนนักเรียนให้รู้จักแยกแยะข้อมูลและตรวจสอบความน่าเชื่อถือของแหล่งข้อมูลก่อนนำข้อมูลมาใช้ และมีการอ้างอิงแหล่งที่มาของข้อมูลให้ถูกต้องทุกครั้ง</p>

อภิปรายผล

จากข้อมูลผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารซึ่งประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านวินัยทหารและความเป็นผู้นำ ด้านทัศนคติ ด้านสมรรถภาพร่างกาย ด้านความรู้ทางทหาร และด้านวิชาการ ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยเรื่อง “คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรือ ตามความคาดหวังของผู้บังคับบัญชาในส่วน

บัญชาการกองทัพเรือ” ของ สุรศักดิ์ ประทานวรปัญญา (2557) ที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนนายเรือ 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความจงรักภักดี 2) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต 3) ด้านความเป็นผู้นำทางทหาร 4) ด้านความเป็นชาวเรือ และ 5) ด้านความเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรมและความเป็นสุภาพบุรุษทหารเรือ ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนนายเรือสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันในภาพรวมอยู่ในระดับมาก รวมทั้งสอดคล้องกับการศึกษาเรื่อง “การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น” ซึ่ง วชิรดล คำศิริรักษ์, อุษา ปรารพหงษ์ และ ถาดทอง ปานศุภวัชร (2559) ได้ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนพรเจริญวิทยา จำนวน 18 ด้าน ได้แก่ 1) มีวินัย 2) ใฝ่เรียนรู้ 3) ประหยัด/อยู่อย่างพอเพียง 4) ซื่อสัตย์สุจริต 5) กตัญญูทวดเวที 6) ขยัน 7) ตรงต่อเวลา 8) ความรับผิดชอบ 9) อ่อนน้อมถ่อมตน 10) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 11) ภาคภูมิใจในความเป็นชาติ 12) อดทน 13) มุ่งมั่นในการทำงาน 14) จิตสาธารณะ 15) ทำงานเป็นทีม 16) เคารพให้เกียรติ 17) สามัคคี และ 18) จิตสำนึกประชาธิปไตย ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ในระดับมากเช่นกัน ผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า หน่วยงานทั้งฝ่ายวิชาการและฝ่ายปกครองที่รับผิดชอบด้านการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความพร้อมที่จะเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารให้สูงขึ้นจนถึงระดับ “มากที่สุด” ได้

ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารรายด้านซึ่งพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านทัศนคติ นั้น สอดคล้องกับผลการศึกษาของ สุรศักดิ์ ประทานวรปัญญา (2557) ที่พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนนายเรือด้านความจงรักภักดีเป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้ ความจงรักภักดีเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ประการหนึ่งของนักเรียนเตรียมทหารในยุคดิจิทัลด้วย ผลการวิจัยดังกล่าวชี้ให้เห็นว่า โรงเรียนเตรียมทหารสามารถคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารด้านทัศนคติได้เป็นอย่างดี ซึ่งการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารด้านทัศนคติอยู่ในความรับผิดชอบของนายทหาร-นายตำรวจปกครอง และครูฝึก กรมนักเรียน

สำหรับข้อมูลผลการวิเคราะห์แนวทางการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารพบว่า ควรให้ความสำคัญเร่งด่วนในการเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารด้านสมรรถภาพร่างกายเป็นอันดับแรก เนื่องจากมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด รองลงมาคือ ด้านวิชาการ ด้านความรู้ทางทหาร ด้านวินัย ทหารและความเป็นผู้นำ และด้านคุณธรรมจริยธรรมตามลำดับ ทั้งนี้ การเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารด้านสมรรถภาพร่างกายควรมุ่งเน้นในเรื่องการเสริมสร้างการมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดีเมื่อใช้งานดิจิทัล การใช้งานดิจิทัลในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเพื่อการเรียนรู้ด้านสุขภาพได้อย่างเหมาะสม และการสร้างความตระหนักถึงความเสี่ยงและอันตรายของข้อมูลสุขภาพในโลกออนไลน์ ใช้ข้อมูลและแบ่งปันข้อมูลสุขภาพด้วยความระมัดระวังและมีวิจารณญาณ โดยควรจัดกิจกรรมอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนเตรียมทหารเกี่ยวกับภัยอันตรายรูปแบบใหม่ๆ จากอินเทอร์เน็ต ซึ่งรวมถึงภัยจากข้อมูลสุขภาพที่เป็นเท็จด้วย ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง “ความฉลาดทางดิจิทัล” ที่ สรานนท์ อินทนนท์ (2561, ใน เข็มพร วิรุณราพันธ์ และลักษมี คงลาภ, บรรณาธิการ) กล่าวถึงอินเทอร์เน็ตและอุปกรณ์ดิจิทัลไว้ว่าเป็นสิ่งที่แม้จะเพิ่มความสะดวกสบาย แต่ก็แฝงไป

ด้วยภัยอันตรายต่างๆ เช่น ภัยต่อสุขภาพ การเสพติดเทคโนโลยี อันตรายจากมิจฉาชีพออนไลน์ การคุกคามทางไซเบอร์ และการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ แนวคิดเรื่องความฉลาดทางดิจิทัลจึงมุ่งเน้นความสำคัญของการรู้เท่าทันสื่อสารสนเทศ และมีทักษะความฉลาดทางดิจิทัล เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมออนไลน์และในชีวิตจริงได้โดยไม่ทำให้ตัวเองและผู้อื่นเดือดร้อน นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับแนวคิดเรื่อง คุณลักษณะที่ดีของพลเมืองดิจิทัล (วรลักษณ์ สงวนแก้ว, 2563) ที่ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เกี่ยวกับวิธีการ

เสริมสร้างความปลอดภัยในการใช้เทคโนโลยี โดย พลเมืองดิจิทัลไม่เพียงต้องเป็นผู้ที่มีทักษะในการใช้ เทคโนโลยีอย่างมีประสิทธิภาพแต่จะต้องใฝ่รู้และ ให้ความสำคัญกับมาตรการเพื่อความปลอดภัยและ การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลด้วย รวมทั้งสอดคล้อง กับแนวคิดของ วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง (2561) เรื่อง ทักษะของพลเมืองดิจิทัลที่ควรบ่มเพาะให้ เกิดขึ้นกับพลเมืองดิจิทัลทุกคนในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทักษะในการรักษาข้อมูลส่วน ตัว และทักษะในการคิดวิเคราะห์มีวิจารณญาณ ที่ดี สามารถวิเคราะห์แยกแยะระหว่างข้อมูลที่ถูกต้องและข้อมูลที่ผิด ข้อมูลที่มีเนื้อหาดีและข้อมูลที่ เข้าข่ายอันตราย ข้อมูลออนไลน์ลักษณะใดที่ควรตั้ง ข้อสงสัย หาคำตอบให้ชัดเจน ก่อนเชื่อและนำไปแชร์ ดังนั้น การเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนเตรียมทหารให้เกิดประสิทธิผลจึงจำเป็นต้องอาศัยแนวคิดเกี่ยวกับความฉลาดทางดิจิทัล คุณลักษณะที่ดีของพลเมืองดิจิทัล และทักษะที่ จำเป็นของพลเมืองดิจิทัล ดังที่กล่าวมา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัย ไปใช้

1.1 โรงเรียนเตรียมทหารควรนำผลการวิจัย ในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพการ ดำเนินงานด้านการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหารให้สอดคล้อง กับบริบทการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัลมากขึ้น

1.2 ควรส่งเสริมให้มีการนำความรู้ที่ได้

จากการวิจัยไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการ ดำเนินงานด้านการพัฒนาและประเมินคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของผู้เรียนในโรงเรียนนายร้อย พระจุลจอมเกล้า โรงเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรือ อากาศนวมินทราชตรียาธิราช และโรงเรียนนายร้อย ตำรวจ เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการเสริมสร้าง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้ที่สำเร็จการศึกษา จากโรงเรียนเตรียมทหารไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบ ที่เหมาะสมของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของ นักเรียนเตรียมทหารเพื่อเสนอเป็นแนวทางในการ กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน เตรียมทหารที่สอดคล้องกับคุณลักษณะอัน พึงประสงค์ของนักเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า นักเรียนนายเรือ นักเรียนนายเรืออากาศ และ นักเรียนนายร้อยตำรวจ

2.2 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร เพื่อให้ได้ข้อมูลหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สามารถ นำไปการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ควรมีการศึกษาคูณลักษณะอัน พึงประสงค์ทั้งในโลกความเป็นจริงและโลกออนไลน์ ของนักเรียนเตรียมทหารเปรียบเทียบระหว่างชั้น ปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 รวมทั้งเปรียบเทียบระหว่าง ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ในกลุ่มชั้นปีเดียวกัน เพื่อทดสอบ ประสิทธิภาพของการดำเนินงานเสริมสร้างคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ของนักเรียนเตรียมทหาร

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). *แนวทางการพัฒนา การ วัดและการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. สืบค้นจาก <https://sgs.boppobec.info/menu/Data/measurment Guide.pdf>

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2552). ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่พึงประสงค์. *วารสารการบริหารและพัฒนา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 1(3), 154-162. สืบค้นจาก http://journal.drchalard.com/journal/1/1-3/aded_1_3_11.pdf
- พรณพิลาศ กุลติล (2560). การขับเคลื่อนสังคมผ่านสื่อใหม่ในยุคโลกาภิวัตน์. *วารสารวิชาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 25(49), 59-77. สืบค้นจาก <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/husojournal/article/view/99215/77122>
- ภักภณ สนิทสม และณัฐพล จารัตน์ (2558). คุณลักษณะผู้นำทางทหารที่พึงประสงค์ของกองทัพไทย. *วารสารนักรบริหาร*, 35(1), 75-86. สืบค้นจาก http://www.ar.or.th/ImageData/Magazine/20055/DL_10531.pdf?t=637249371256601921
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะศึกษาศาสตร์. (2551). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน. *วารสารศึกษาศาสตร์ ฉบับวิจัยบัณฑิตศึกษา*, 2(1), 25-33.
- โรงเรียนเตรียมทหาร. (2560). *หลักสูตรโรงเรียนเตรียมทหาร พุทธศักราช 2554* (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2560).
- วชิรตล คำศิริรักษ์, อุษา ปราบหงษ์ และ ถาดทอง ปานศุภวัชร. (2559). การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. *วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม*, 6(1), 97-105. สืบค้นจาก <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/npuj/article/view/53363/44297>
- วรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง. (2561). *คู่มือพลเมืองดิจิทัล*. สืบค้นจาก <https://thaidigizen.com/wp-content/uploads/2018/06/DigitalCitizenship-Book-ok.pdf>
- วรลักษณ์ สงวนแก้ว. (2563). *พลเมืองดิจิทัล: Digital Citizens*. สืบค้นจาก [https://www.stou.ac.th/study/sumrit/1-59\(500\)/page2-1-59\(500\).html](https://www.stou.ac.th/study/sumrit/1-59(500)/page2-1-59(500).html)
- สรานนท์ อินทนนท์. (2561). *ความฉลาดทางดิจิทัล*. ใน เข็มพร วิรุณราพันธ์ และลักษมี คงลาภ (บ.ก.). สืบค้นจาก <http://cclickthailand.com/fact-sheet-ความฉลาดทางดิจิทัล-dq-digital-intelligenc/>
- สุรศักดิ์ ประทานวโรปัญญา. (2557). *คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนนายเรือ โรงเรียนนายเรือตามความคาดหวังของผู้บังคับบัญชาในส่วนบัญชาการกองทัพเรือ (Master's thesis)*. สืบค้นจาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/55930008.pdf
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร กลุ่มงานคณะกรรมการกิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุและผู้พิการ. (2562). *เอกสารบทความวิชาการด้านเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุและผู้พิการเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการ*. สืบค้นจาก https://www.parliament.go.th/ewtcommittee/ewt/25_people/ewt_dl_link.php?nid=101&filename=index
- สำนักงานบริหารงานมัธยมศึกษาตอนปลาย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียนมาตรฐานสากล. เอกสารสนับสนุนการดำเนินงานโรงเรียนมาตรฐานสากล*.

- อารีย์ นัยพินิจ, ภัทรพงษ์ เกริกสกุล และธงพล พรหมสาขา ณ สกลนคร (2557). การปรับตัวภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา*, 7(1), 1-12. สืบค้นจาก http://asc.mcu.ac.th/ascadmin/wp-content/uploads/shwcp_19/51-files/Globalization-โลกาภิวัตน์.pdf
- Internet World Stats. (2020). *World Internet Usage and Population Statistics 2020 Year-Q3 Estimates*. Retrieved from <https://www.internetworldstats.com/stats.htm>
- Sheng, L.E. & Basaruddin, F. (2014). Ways of Improving Students Performances in Assessments from Instructors and Students Perspectives. *International Journal of Asian Social Science, Asian Economic and Social Society*, 4(2), 301-306. Retrieved from [http://www.aessweb.com/pdf-files/ljass-%204\(2\)%20301-306.pdf](http://www.aessweb.com/pdf-files/ljass-%204(2)%20301-306.pdf)
- Wani, A.M. (2014). Personality Characteristics of Higher Secondary School Students. *South Asian Academic Research Journals*, 4(11), 55-61. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/292736014_PERSONALITY_CHARACTERISTICS_OF_HIGHER_SECONDARY_SCHOOL_STUDENTS
- Yaghoubi, J., Mohammadi, I.M., Iravani, H. & Attaran, M. (2008). Desired characteristics of faculty members and students in E-learning in higher education of Iran: Virtual students' viewpoint. *Journal of Research and Planning in Higher Education*, 14(1), 159-173. Retrieved from <https://www.sid.ir/en/Journal/ViewPaper.aspx?ID=111354>